

Kulturdepartementet
v/ statsråd Abid Q. Raja
Postboks 8036
Dep 0030 Oslo

Oslo, 1. februar 2021

HLF er Norges største organisasjon for mennesker med funksjonsnedsettelse med over 67 500 medlemmer. Rundt 14,5 % av Norges befolkning har en hørselshemming som påvirker hverdagen, som sosial isolasjon og frafall fra utdanning og arbeidsliv.

Innspill til statsbudsjettet 2022

HLF (Hørselshemmedes Landsforbund) ønsker med dette å overbringe våre innspill til statsbudsjettet for 2022.

Handlingsplan for universell utforming 2021-2025 og handlingsplan for likestilling av personer med funksjonsnedsettelse 2020-2025

Norge ratifiserte i 2013 FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) og har dermed forpliktet seg til å handle i tråd med konvensjonsteksten. I 2019 ble Norge for første gang eksaminert av FNs komite for etterlevelse av konvensjonen (FN-komiteen)¹. Norge har en lang vei å gå for å oppfylle CRPD. Den viktigste kritikken fra FN handler om at det ikke finnes noen plan for implementering av konvensjonen i norsk lov. HLF mener CRPD må inkorporeres i menneskerettsloven, på lik linje med FN-konvensjonene om kvinners rettigheter og barns rettigheter. HLF mener videre at norsk lovverk må revideres slik at lovverket er i tråd med konvensjonen, samt at det bør iverksettes tiltak som bidrar til å øke kunnskapen om det menneskerettslige paradigme og likestilling av funksjonshemmede.

For kulturfeltet spesielt peker FN-komiteen at Norge ikke etterlever artikkel 21 som handler om ytringsfrihet, meningsfrihet, og tilgang til informasjon. FN-komiteen anbefaler blant annet at Norge øker tilgangen til offentlig informasjon i tilgjengelige formater og skjerper kringkastingsloven slik at teksting blir tilgjengelig døgnet rundt, også på direktesendte sendinger.² Tale til tekst-teknologi vil kunne løse utfordringer med skriftlig informasjon og kommunikasjon innenfor mange sektorer. Eksempler er skriftlig informasjon i samferdselssektoren, kommunikasjon med det offentlige, direkteteksting på TV og av videooverføringer av pressekonferanser, politiske møter m.m. HLF mener at det må utvikles en felles løsning som kan brukes av alle instanser som et tiltak for universell utforming. Teknologi som utvikles og kjøpes med offentlige midler i tråd med krav om universell utforming i offentlige anskaffelser, må gjøres tilgjengelig for alle. I forbindelse med arbeidet med ny handlingsplan for universell utforming mener HLF at anbefalingene fra FN bør prioriteres og et viktig tiltak må være en satsing på tale til tekst-teknologi. Handlingsplanen må følges opp med tilstrekkelige midler til gjennomføring.

Det samme gjelder for handlingsplan for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse. 3. desember 2019 presenterte regjeringen den nye handlingsplanen *Et samfunn for alle – Likestilling, demokrati og menneskerettigheter*. Ved framleggelsen bemerket daværende statsråd at denne handlingsplanen skulle være et dynamisk dokument som ville bli oppdatert med ytterligere tiltak. HLF ber derfor om at det i statsbudsjettet settes av midler for å styrke

---

¹https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD%2fC%2fNOR%2fCO%2f1&Lang=en

²https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD%2fC%2fNOR%2fCO%2f1&Lang=en, s. 9

eksisterende tiltak, samt supplere handlingsplanen med tiltak som vil styrke funksjonshemmede, herunder hørselshemmedes menneskerettigheter.

Tilgang til skolebygg er en av forpliktelsene i CRPD.³ Veikart universelt utformet nærskole 2020-2030 er en plan for å oppgradere skolebygg med uteområder, som vil sikre at alle barn skal kunne gå på sin nærskole innen 2030⁴. Veikartet vil gi samfunnsøkonomisk gevinst og har stor verdi for elever knyttet til inkludering og deltagelse i samfunns- og arbeidsliv. Men til tross for at regjeringen har lagt frem både en strategi og handlingsplan for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse i samfunnet er veikartet ikke prioritert. Det er spesielt viktig for hørselshemmede barn og unge å kunne gå på universelt utformede nærskoler for å få en likeverdig mulighet til læring og sosial deltakelse. Innspillet om veikartet for universelt utformede nærskoler er også sendt Kommunal- og moderniseringsdepartementet som har ansvar for regelverket og kan stille krav om tidsfrist om universell utforming i skoler i forskrift, samt Kunnskapsdepartementet som ifølge sektoransvarsprinsippet har ansvar for å påse at alle elever kan gå på sin nærskole.

HLF ber om:

- At regjeringen sikrer finansiering for å oppnå alle mål i handlingsplanen for universell utforming 2021-2025. Videre må handlingsplanen ha tiltak for universell utforming på alle samfunnsområder, herunder arbeidsliv, samt sikre universell utforming av informasjon, kommunikasjon, varer og tjenester, i tråd med anbefalingene fra FN-komiteen.
- At regjeringen styrker tiltakene i handlingsplan for likestilling av funksjonshemmede 2020-2025 med ekstra midler, samt supplerer med ytterligere tiltak.
- At regjeringen bevilger 200 mill. kroner årlig til veikart for en universelt utformet nærskole 2020-2030. Disse øremerkede stimuleringsmidlene skal gå til kartlegging av status, planlegging og aktuelle tiltak i tråd med kostnadsestimatet i den samfunnsøkonomiske analysen og at det settes en tidsfrist for oppgradering.

Programkategori 08.30 Medieformål, Kap. 334 Film- og dataspillformål

Det viktigste tiltaket for å gi hørselshemmede tilgang til film og annen kultur er teksting. Dessverre er det i dag verken lovkrav eller en fast finansieringsordning for å ivareta universell utforming, herunder teksting, av dubbede filmer. I forbindelse med behandlingen av Filmmeldingen i 2015 ba Familie- og kulturkomiteen regjeringen vurdere behovet for å utvikle støtteordninger for teksting av dubbede barnefilmer. Kulturdepartementet har tidligere oppgitt at dette har vært løst gjennom filmforskriftene fra 2016 som Norsk Filminstitutt (NFI) administrerer, ved at distributører kan søke tilskudd til teksting av dubbede filmer der. Status er at selskaper som prøver dette oftest får avslag fordi NFI oppgir at de prioriterer produsenter som trenger økonomisk støtte. Et annet problem med denne ordningen er at det er frivillig om aktørene vil tekste.

Gjennom 2017 og 2018 gjennomførte HLF et prosjekt med midler fra Extrastiftelsen (nå Stiftelsen Dam) der alle filmdistributører fikk tilbud om midler til å tekste dubbede barnefilmer de skulle distribuere i Norge. Mange små produksjoner takket ja til støtten, og tekstingen kostet i snitt 20 000 kroner per produksjon. I desember 2019 fikk HLF restmidler fra Kulturdepartementet til å administrere midler der distributører kan søke HLF om midler til teksting. Mange distributører har benyttet seg av denne muligheten.

³ CRPD-komiteen har anbefalt at det innføres forskrifter for å fastsette tidsfrister og konkrete tiltak med øremerket finansiering for universell utforming av eksisterende bygninger, som prioriterer grunnskoler og videregående skoler, se: <https://www.regjeringen.no/contentassets/26633b70910a44049dc065af217cb201/crpd-2019-avsluttende-bemerkninger-til-norges-forste-rapport-nor-09092019-finale.pdf>

⁴ <https://bufdir.no/Bibliotek/Dokumentside/?docId=BUF00004557>

HLF mener teksting av dubbede filmer må inn som en fast post på statsbudsjettet, slik at hørselshemmede barn, unge og voksne kan ta del i kinoopplevelser på lik linje med andre. Dette kan løses gjennom en fast søknadsordning hos Kulturdepartementet eller et statlig fagorgan som kan administrere en slik ordning, for eksempel NFI. Prosjektene HLF har gjennomført viser at de store distributørene ikke tekster selv om de får dekket sine kostnader. Det må derfor også innføres et lovkrav om teksting, slik det er gjort for å utløse produksjonsstøtte for norskproduserte filmer. Ifølge NFI vil det koste omtrent 250.000 kroner i året å tekste alle filmer dubbet til norsk.

HLF ber om:

- At det bevilges 250 000 kroner årlig til teksting av dubbede filmer, administrert av Kulturdepartementet eller relevant statlig fagorgan.
- At det stilles lovkrav om teksting av alle filmer som vises på kino i Norge.

Programkategori 08.15 Frivillighetsformål, Kap. 315 Frivillighetsformål, post 70 Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner

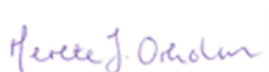
For budsjettåret 2021 anslo Frivillighet Norge at det manglet 350 millioner kroner i bevilgningen til merverdiavgiftskompensasjon for å oppnå full kompensasjon. For å sikre frivilligheten forutsigbarhet for fremtiden bør full merverdiavgiftskompensasjon rettighetsfestes som en overslagsbevilgning.

HLF ber om:

- At bevilgningen for 2022 dekker kompensasjon på 90 prosent av momsutgiftene for 2021, basert på gjeldende beregningsordning.
- At det videre legges til grunn en opptrappingsplan der kompensasjonen er på 95 prosent av momsutgiftene i statsbudsjettet for 2023 og 100 prosent i statsbudsjettet for 2024.

Vi ønsker lykke til med det videre arbeidet med statsbudsjettet for 2022. Kontakt interessepolitisk rådgiver Hildegunn Fallang på e-post: fallang@hlf.no ved spørsmål eller behov for mer informasjon.

Med vennlig hilsen

Merete J. Orholm
Politisk sjef

Hildegunn Fallang
Interessepolitisk rådgiver